

omfatter bl.a. drab, udryddelse, deportation eller tvungen overførsel af en befolkning, tortur, voldtægt, tvangsforsvindinger og apartheid. Forbrydelser mod menneskeheden regnes i dag som en del af international sædvaneret, men er ikke tidligere kodificeret i en international konvention. Handlinger skal efter denne bestemmelse være begået som led i et omfattende eller systematisk angreb mod en civilbefolkning. Begrebet »angreb« er ikke begrænset til militære angreb eller handlinger, hvor brug af fysisk magt er involveret. I bestemmelsens stykke to defineres en række begreber i relation til forbrydelser mod menneskeheden.

Artikel 8 fastslår, at domstolen skal have jurisdiktion over 50 krigsforbrydelser, som defineret i artikel 8, stk. 2. Domstolen får beføjelse til særligt at pådømme handlinger, der begås som led i en plan eller politik eller som led i en omfattende begåelse af sådanne forbrydelser. Litra (a) og (b) finder anvendelse i internationale væbnede konflikter, mens litra (c) – (f) finder anvendelse i interne væbnede konflikter. Litra (a) og (c) bygger på bestemmelser om alvorlige brud på de fire Genèvekonventioner af 1949 om beskyttelse af ofre i væbnede konflikter. Litra (b) og (d) tager udgangspunkt i andre folkeretlige regler, der finder anvendelse i væbnede konflikter, særligt IV. Haagerkonvention af 1907 om regler og vedtægter for krig til lands og tillægsprotokollerne af 1977 til de nævnte Genèvekonventioner. Danmark har ratificeret alle disse regelsæt.

Artikel 9 bestemmer, at vejledende beskrivelser af gerningsindhold skal bistå domstolen i fortolkningen og anvendelsen af domstolens forbrydelseskatalog, samt at beskrivelserne skal være i overensstemmelse med statuten. Et udkast til vejledende beskrivelser af gerningsindhold blev godkendt af Den Forberedende Kommission den 30. juni 2000 og skal til sin tid vedtages af forsamlingen af deltagerstater med 2/3 flertal.

Artikel 10 understreger, at intet i statuttens kapitel 2 skal fortolkes som begrænsende eller på anden måde foregribe folkeretlige regler, der gælder eller er under udvikling.

Artikel 11 bestemmer, at domstolen kun har jurisdiktion med hensyn til forbrydelser begået efter statutens ikrafttrædelse, jf. artikel 126.

Artikel 12 opstiller forudsætningerne for, at domstolen kan udøve jurisdiktion og omfatter de tilfælde, hvor en situation er henvist til domstolen af en deltagerstat, eller hvor anklageren af egen drift indleder efterforskning. Bestemmelsen omfatter således ikke situationer, der er henvist til domstolen af FN's sikkerhedsråd. Det fastslås, at domstolen automatisk har jurisdiktion over for stater, der har tilsluttet sig statuten.

Domstolen har imidlertid kun jurisdiktion, såfremt den stat, på hvis territorium forbrydelsen er begået eller tiltaltes hjemstat, er deltager i statuten. Stater, der ikke har tilsluttet sig statuten, har mulighed for i konkrete tilfælde at acceptere domstolens jurisdiktion.

Artikel 13- 15 regulerer de mekanismer, der kan udløse domstolens jurisdiktion. Situationer kan henvises til domstolen af deltagerstaterne og Sikkerhedsrådet. Hertil kommer, at anklageren kan indlede en efterforskning af egen drift efter at være blevet bemyndiget hertil af forundersøgelseskommissionen.

Artikel 16 bestemmer, at Sikkerhedsrådet kan anmode domstolen om at udsætte en efterforskning eller retsforfølgning i 12 måneder, samt at en sådan anmodning kan fornys. Udsættelse forudsætter, at Sikkerhedsrådet har konstateret en trussel mod international fred og sikkerhed i henhold til FN-pagtens kapitel VII.

Artikel 17 og 18 indeholder bestemmelser om antagelsen af en sag. Artikel 17 angiver betingelserne for antagelsen. Domstolen skal kun udøve jurisdiktion med hensyn til handlinger, som ikke er eller vil blive retsfulgt i en stat, fordi national retsforfølgning ikke kan udøves eller må anses for ineffektiv. Artikel 18 indeholder regler og procedurer for foreløbige afgørelser vedrørende antagelsen af en sag, herunder om overdragelse af retsforfølgningen til en stat.

Artikel 19 regulerer indsigelser mod domstolens jurisdiktion eller antagelsen af en sag og fastslår blandt andet, at domstolen selv skal sikre sig, at den har jurisdiktion med hensyn til sager, der indbringes for den.

I artikel 20 bekræftes princippet om, at en person, der er endeligt dømt eller frifundet af en domstol, ikke kan stilles for retten på ny for det samme forhold. Princippet omfatter også retsforfølgning ved nationale domstole, medmindre sådan retsforfølgning alene fandt sted for at beskytte den anklagede mod strafansvar for forbrydelser under domstolens jurisdiktion, eller retsforfølgningen ikke har været ført uafhængigt eller upartisk i henhold til folkerettens principper om retssikkerhed.

Artikel 21 regulerer hvilke retskilder, domstolen kan anvende, og disse retskilders indbyrdes prioritering.

Kapitel 3: Almindelige strafferetlige principper (artikel 22 – 33)

Kapitel 3 indeholder almindelige strafferetlige principper, som også kendes fra national strafferet. Der etableres individuelt strafansvar for fysiske personer. Kapitlet angiver de almindelige betingelser for, at en person kan straffes af domstolen, herunder krav om tilregnelser, straffrihedsgrunde samt virkningen af or-